श्रीसच्चिदानंदरूपेण ॥ अर्जुन उवाच ॥ किं तद्ब्रह्म किमध्यात्मं किं कर्म पुरुषोत्तम ॥ अ
धिभूतं च किं प्रोक्तमधिदैवं किमुच्यते ॥१॥ टीका ॥ मग अर्जुनें म्हणीतलें ॥ आहो जी
अवधारिलें ॥ जें म्यां पुसिलें ॥ तें निरोपिजो ॥१॥ सांघ कवण तें ब्रह्म ॥ कासया नाव कर्म
अथवा अध्यात्म ॥ काय म्हणिपे ॥२॥ आधिभूत तें कैसें ॥ येथें अधिदैव कवण असे ॥
हें उघडें मी परियेसें ॥ तैसें बोलावें ॥३॥ श्लोक ॥ अधियज्ञः कथं कोऽत्र देहेऽस्मिन्मधुसू
दन ॥ प्रयाणकाले च कथं ज्ञेयोऽसि नियतात्मभिः ॥२॥ टीका ॥ देवा अधियज्ञ तो काय ॥
कवण पां शीये देहीं ॥ हें अनुमाना कांहीं ॥ दिसेना भरें ॥४॥ आणि जी नियंता अंतःक
रणीं ॥ तुं जाणसी प्रयाणीं ॥ तें कैसेनि पां सारंगपाणी ॥ परिसवा मातें ॥५॥ देखा धव
ळारीं चिंतामणीचा ॥ जरि पहुडला होय देवांचा ॥ तरि वोसणतांहिं बोल तयाचा ॥ परि
णतां फोलन वचे ॥६॥ तैसें अर्जुनाचिया शब्दाचि सवें ॥ आलें तें चि म्हणितलें देवें ॥ पा
र्था परियेसीं बरवें ॥ जें पुसिलें तुवां ॥७॥ जें किरीटी कामधेनूचा पाडा ॥ वरि कल्प

तरूचा आहे मांदोडा ॥ म्हणौनि मनोरथ सिद्धीचा याघडा ॥ तो नवल नोहे ॥ ८ ॥ हा लक्ष
कोपौनि ज्यासि मारी ॥ तो पावे ब्रह्मसाक्षात्कारीं ॥ मां ह्मपैनें उपदेशा करी ॥ तो कैसा परि
नपवेल ॥ ९ ॥ जैं ह्मलक्षाचें होयीज जे आपण ॥ आणि ह्म लक्ष होय आपुलें अंतःकरण
तैं संकल्याचें आंगण ॥ वोळगती सिद्धी ॥ १० ॥ परि ऐसें जें प्रेम ॥ तें अर्जुनीं चि आ
थि निःसीम ॥ म्हणौनि तयाचें काम ॥ सदा सफळ ॥ ११ ॥ याकारणें अनंतें ॥ तें मनो
गत तयाचें पुसतें ॥ होयील जाणौनि आयितें ॥ वोगरूनि ठेलें ॥ १२ ॥ जें अपत्याथा
नीं ह्मनि निघे ॥ तयाची भूक तें मातेसी चि लागे ॥ वांचूनि शब्दें कायतें सांगे ॥ मग स्त
न्य देये री ॥ १३ ॥ म्हणौनि ह्मपाळुवा गुरु चोवायें ॥ हें नवळ न के काहीं ॥ परि तें आसो आ
इका इ ॥ देव बोलता जाहाला ॥ १४ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ अक्षरं ब्रह्मपरमं स्वभावो
अध्यात्ममुच्यते ॥ भूतभावोद्भवकरो विसर्गः कर्मसंज्ञित ॥ ३ ॥ टिका ॥ ॥

Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मग म्हणे तळें सर्वेश्वरें ॥ जें प्रकारीं यियेखोंकरें ॥ कों [illegible] तें असतो ॥ नरहिरे ॥ कक्णी
ये काळीं ॥ १५ ॥ येन्हवीं सं पुरतेपण तयाचें पाहावें ॥ तरि तें शून्य हिं नके स्वभावें ॥
वरि गगनाचेंनि पालवें ॥ गाळूनि घेतलें ॥ १६ ॥ जे ऐसें हि परिचें न विरूळे ॥ इयें विज्ञा
नाचियेखोळे ॥ हाळवळें हो न गोळे ॥ ते चि परब्रह्म ॥ १७ ॥ आणि आकाराचेंनि जाले
पणें ॥ जन्मधर्मातें नेणों ॥ आकारले [illegible]पिं निमणें ॥ नाहीं कहीं चि ॥ १८ ॥ ऐसें आपुलि
याचि सहजस्थिती ॥ जे तया ब्रह्माची नियताप्रसती ॥ तयानावें सुभद्रापती ॥ अ
व्यक्त म्हण ॥ १९ ॥ मग गगनीं जे विनिम[illegible]ळीं नेणों कें चियेके वळें ॥ उमळी घनपटळें ॥
नानावर्णीं ॥ २० ॥ तैसी अमूर्तीं तिये विशुद्धे ॥ महदादि भूतभेदें ॥ ब्रह्मांडाचे बांधे
हों चि लागती ॥ २१ ॥ पैं निर्विकल्पाचियेवरडी ॥ कं फुटे आदि संकल्पाची विरूढी ॥
आणि तें सर्वें चि येमो डोनि ढोंडी ॥ ब्रह्मगोळकाचा ॥ २२ ॥ तया येकेकाचा भितरूपा
हिजे ॥ तरें बीजीं चि भरला देखिजे ॥ मा जहो तयां ज्या तयां नेणिजे ॥ खेरवा जिवां ॥ २३ ॥

॥गीता०॥ मगतयागोळकाचेअंशांश। प्रसवती आदिसंकल्प असमसाहास। हेंअसोरे ॥अध्या०॥
॥२॥ सीवहवस। स्रष्टीवाढे॥ २४॥ परिदुजेनदिणायेकळा। परिब्रह्मीचिसंचला। अने ॥८॥
कत्वाचाआला। महापुरजैसा॥२५॥ तैसेंसमविषमत्वनेणोंकेंचें। वायांचिचराचर
पणयेकरवे। पाहातांप्रसवतियांयोनिचें। ... आहीदिसती॥२६॥ येरिजीवभावा
चियेपालवियें। काहींमर्यादाचिकरूनये। पाहिजेहेंआघवेंचिकवणावियें। तवं
मूळवतेंशून्य॥२७॥ म्हणोनिकरितांमुदलनदिसे। आणिझाशंकीकरणेंहेंनसे।
माजिकार्यचिअपैसें। वाढोंचिलागे॥२८॥ ऐसाकरितेनविणगोचर। अव्यक्तिंहा
कर्म४ आकार। निफजेजोव्यापार। तयानावें॥२९॥ श्लोक॥ अधिभूतंक्षरोभावः पुरु
षश्चाधिदैवतं॥ अधियज्ञोहमेवात्रदेहेदेहभ्रतांवर॥ ४॥ टिका॥ श्रीराम॥

॥११९॥ आतांअधिभूतजेंम्हणिपे। तेंहीसांगोंसंक्षेपें। तरिहोयआणिहारपे। अभ्रजैसें॥३०॥
तैसेंअसतेपणअहाचा। जयानाहींहोयहेंसाचा। जयातेंरूपाआणितीपांचपांच। ॥२॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the ... Chandra Pratishthan, Mumbai

मिथोनियां ॥३१॥ क्षरतें अधिकरूनि असे ॥ आणि क्षर तरी संयोगें तरी दिसे ॥ जैंवि
योग वेळे फेडे नाम रूपादिक ॥३२॥ तयातें अधिक्षर म्हणिजे ॥ मग अधिदैव पु
रुष जाणिजे ॥ जेणें प्रकृतिचें भोगिजे ॥ उपार्जिलें ॥३३॥ जो चेतनेचा रसु ॥ जो इं
द्रियदेशीचा अध्यक्षु ॥ जो देहास्तमानींचा वृक्षु ॥ संकल्पविहंग ॥३४॥ जो परमात्मा
चि परि दुसरा ॥ जो अहंकारें निदसुरा ॥ म्हणोनि स्वप्नीचिया तोरबारा ॥ संतोषे दुःखें ॥३५॥
जीव ऐसेनि नावें ॥ जयातें आळविजे स्वभावें ॥ तें अधिदैवग जाणावें ॥ पंचायतनिचें ॥३६॥
आतां इये शरीर ग्रामीं ॥ जो शरीरभावातें उपशमी ॥ तो अधियज्ञ गा मी ॥ पांडुकुमरा ॥३७॥
येर अधिदैवाधिक्षर ॥ तेंही मीचि कीर समस्त ॥ परि पन्हेरें किडासि मिळत ॥ काय
सरवें नव्हे ॥३८॥ तऱ्ही तें पन्हेरें पण न मैळे ॥ आणि किडाचिया अंशा तरि मिळे ॥
परि असे जवं तयाचेनि मेळें ॥ तवं सरवेंचि म्हणिजे ॥३९॥ तैसें अधिक्षरादि आघवें ॥
हें अविद्येचेनि पालवें ॥ झांकवलें तवं मानावें ॥ वेगळें ऐसें ॥४०॥ तेचि अविद्येची

।।गीताज्ञा० ज्ञवं निकपिटे ।। आणि भेद भावाची प्रवृत्ति तुटे ।। मग म्हणों येक जरी होउनि ।।अध्या०

।।३।। आटे ।। तरि काय दोन्ही होती ।। ४१ पैं कें सांचा गुंडाळा ।। गेविली स्फटिकाची शिळा ।।४।।

तेवरि पाहिली डोळां ।। तवं भेदली गमे ।। ४२ पाणि रोमराजी परते नेले ।। आणि भेद

लेपणा काय नेणों जहाले ।। किं डांक देउनि सांदिले ।। झिके तें काय ।। ४३ ना तें धरवे

उचिंब्रायिती ।। परि संगें भिन्न मे गेली होती ।। तेचि नेलियां मागौती ।। जैसी तैसी चि

की ।। ४४ तैं विचि ब्रह्म हे भाव हाजाये ।। तरि ऐक्य तें आधीं आहे ।। हेंचि साचिं जेथें

होय ।। तो अधियज्ञ मी ।। ४५ पैं आप्रासी तुज ।। सकळ कर्म यज्ञ सहज ।। सांगीत

लें काजें काज ।। मनीं धरूनी ।। ४६ तो हा सकळ जिवांचा दिसांवा ।। नैष्कर्म्य सु

खाचा ठेवा ।। परि उघड करूनि पांडवा ।। दाविजत असे ।। ४७ पहिलें इंधन वैराग्यें

परि पुत्तीं ।। इंद्रियां नळी अग्नी दीप्ति ।। विषय द्रव्याचिया आहुति ।। देउनियां ।। ४८

।।१२०।। [illegible] व ज्वासन [illegible] वरी ।। शोधुनि आधार मुद्रा बरवी ।। वेदिका रचे मांडवी ।।

।।३।।

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan

शरीराचा ॥४९॥ तेथें संयमाग्निचीं कुंडें ॥ इंद्रियद्रव्यांचेनि पवाडें ॥ पूजिजति
उदंडें ॥ मंत्रघोषें ॥५०॥ मग मन प्राण आणि संयम ॥ हाचि हवन संपदेचा सं-
भ्रम ॥ तेणें तोषविजे निर्धुम ॥ ज्ञानानळु तो ॥५१॥ ऐसेनिचि सकळहें ज्ञानें ऐक्यपे ॥
मग ज्ञान तें ज्ञेयीं हारपे ॥ पाठीं ज्ञेयचि स्वरूपें ॥ निखळ उरे ॥५२॥ तया नावं गा अ-
धियज्ञ ॥ ऐसें बोलिला जंव सर्वज्ञ ॥ तवं अर्जुन ह्मणति प्राज्ञ ॥ तया पोतलें तें ॥५३॥ हे
आइकोनि म्हणितलें देवें ॥ पार्था परिस तंव हासि बरवें ॥ तया हुड्डाचया बोला-
सतें ॥ ये रसुखाचा जहाला ॥५४॥ दैखा बाळा स्थिया धणी धायिजे ॥ कां शिष्या-
चेनि जहालेपणें होयिजे ॥ हें सद्गुरु स्वयें छनि जाणिजे ॥ कीं प्रसवतिया ॥५५॥
म्हणोनि सात्विकां भावांची मांदी ॥ ह्लकाआंगीं चि अर्जुनाआंगीं आधीं ॥ नस-
मातसे परि बुद्धी ॥ सावरुनि देवें ॥५६॥ मग पिकलया सुखाचा परिमळ ॥ कां नि-
वळलया अमृताचा कवळ ॥ तैसा कोंवळा आणि रसाळ ॥ बोल बोलिला ॥५७॥

॥गीताज्ञा० ॥श्लोक॥ अंत काळेच मामेवस्मरन्मुक्त्वाकळेवरं॥ यःप्रयातिसमद्भावंयाति ॥अध्या०

॥४॥ नास्त्यत्रसंशयः॥५॥ टिका॥ जेंसांगीतलें होतें॥ अगाअधियज्ञ म्हणती जयातें ॥८॥

तेंजें आधींचि आमथें॥ जाणोनि आलो॥६८॥ म्हणितलें परि सणयांचियाद

या॥ आयिकबापा धनंजया॥ ऐसीं जावीस रली माय॥ जाणोनियीआंथी॥६९॥

तेंदेहसोल्ह ऐसें मानुनी॥ गेलेंआपणचि होउनी॥ जैसामठ गगना भरोनी॥ ग

गनीं चि आंथी॥७०॥ इये प्रतीतीचा माजघरीं॥ तया निश्चया चियाबोवरीं॥ नि

दैली म्हणोनि बाहेरी॥ नव्हे चिसे॥७१॥ ऐसेंसबाह्य सीं चलें॥ मी चिहोउनिअस

तां रचलें॥ बाहिर भूतांचीं पांचही खवळें॥ नेण तां चि पडिलें॥७२॥ उभयाअ

यपण माहीं जयाचें॥ मां पडिलियां गहन कवणा तयाचें॥ म्हणोनि प्रतीती चिये

पोटिंचें॥ नहालेचि पाणी॥७३॥ तेऐक्याची चिआहे वोतिली॥ कीं नित्यतेचेहद

॥१२१॥ यीं घातली॥ जैसी समरस समुद्रीं धुतली॥ न ळेचिना॥७४॥ पैं अथावीं घडाबु

डाळा॥ तोघटांतबाहेरिउदकें भरला॥ परी देवा त्या जरी फुटला॥ तरिउदकका
यफुटे॥६५॥ नातरि सर्पें कवचसांडिलें॥ कांउबारेनि वस्त्र फेडिलें॥ तरिसांगैंपां
कायमोडलें॥ अवयवामाजि॥६६॥ तरिपैं साअकारहा अहंत्व अंशे॥ वांचूनि नि
रुक्त ते संचलेचि असे॥ तेचि बुद्धि जहालयां विसकुसे॥ कैसे निभ्रांत॥६७॥ म्हणो
नि इयापरी मातें॥ अंतकाळीं जाणत सांते॥ जेमी कळीनीदेहातें॥ तेमीचि होती॥६८॥
श्लोक॥ यंयंवापिस्मरन्भावं त्यजत्यंते कलेवरं॥ तंतमेवैति कौंतेय सदा तद्भावभा
वितः॥६॥ टिका॥ येऱ्हवीं तरी साधारण॥ जरी आदळली यां मरण॥ जो आवडे उधरी
अंतःकरण॥ तें चि होयिजे॥६९॥ जैसा कवणी येकु काकुळती॥ पळतां पळतां पवन
गती॥ उपाउली अवचिती॥ कुहींमाजि पडिली॥७०॥ आतां तयापडणयां आरौतें॥
पडणं चुकवावया परौतें॥ नाहीं म्हणौनि तेथें॥ पडावें चि पडे॥७१॥ तेविं मृत्युचेनि
अवसरें येकें॥ जें येउनि जिवा समोर ठाके॥ तें होणें मग न चुके॥ भलतियापरी॥७२॥

॥ गीता० ॥ ॥ ८ ॥ आणि जागतांज वं असीजे । तवं जेणें ध्यानें भावना कीजे । डोळा लागत खेवों ॥ अध्या० ॥
देखिजे तें चि स्वप्नीं ॥ ७३ ॥ तरि जितेनि अवसरें । जें आवडे निजिवीं उरे । तें चि मर ॥ ८ ॥
णाचिये मोहरे । फार होंडारे ॥ ७४ ॥ श्लोक ॥ तस्मात्सर्वेषु कालेषु मामनुस्मर युध्य
च ॥ मय्यर्पितमनोबुद्धिर्मामेवैष्यस्यसंशयः ॥ ७ ॥ टिका ॥ आणि मरणीं जया जें
आठवे । तो तेचि गतीतें पावे । म्हणोनि सदा स्मरावें । मातें तुवां ॥ ७५ ॥ देखा डोळां
जें पहावें । कां कानीं हान आयिकावें । मनीं जें भावावें । बोलावें वाचा ॥ ७६ ॥ तया
आंत बाहेरी आघवें । मीचि करूनि घालावें । मग सर्वकाळीं स्वभावें । मीचि होसी ॥
७७ ॥ अगा ऐसया जरि जाहालेयां । तरि न मरिजे देह गेलेंयां । म्हणोनि उरी प
रोता आलेंयां । संग्राम करीं ॥ ७८ ॥ तुं मन बुद्धि साचेंसीं । जरि मातें स्वरूपीं अ
र्पिसी । तरि मातेंचि गा पावसी । हे भाक मासी ॥ ७९ ॥ श्लोक ॥ अभ्यासयोगयुक्ते
॥ १२२ ॥ न चेतसा नान्यगामिना ॥ परमं पुरुषं दिव्यं याति पार्थानुचिंतयन् ॥ ८ ॥ टिका

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan

हें विकासया वरि होये ॥ ऐसा संदेह जरि तुज वर्त्तत आहे ॥ तरि अभ्यासु निबाधें
पाहे ॥ मग न के तरि कोप ॥ ८० ॥ येणें चि अभ्यासें सीयोग ॥ चित्तासि करीं पांचांग ॥
अगा उपाय बहुवें पंग ॥ पंथ टाकी ॥ ८१ ॥ तेवि तैसा अभ्यास निरंतरीं ॥ चित्तासि प
रमपुरुषाची मोहर ॥ लावी मग शरीर ॥ असो अथवा जावो ॥ ८२ ॥ जें नाना गति पाव
तें ॥ तें चित्त वरील आत्मयातें ॥ मग कवण आठवी देहातें ॥ जें गेलें कीं आहे ॥ ८३ ॥
तां ८ पैं सरिसां चेनि वोघें ॥ सिंधूसि जवाचें मीनलें वोघें ॥ तें काय वर्त्तत आहे मागें ॥
म्हणौनि पाहों येती ॥ ८४ ॥ ना तें समुद्रचि होउनि ठेलें ॥ तेवि चित्ताचें चैतन्य जहा
लें ॥ तेथें यातायात निमालें ॥ घनानंदु जें ॥ ८५ ॥ श्लोक ॥ कविं पुराण मनुशासि
तारमणोरणीयांसमनुस्मरेद्यः ॥ सर्वस्य धातारमचिंत्यरूपमादित्यवर्णंत
मसः परस्तात् ॥ ९ ॥ टिका ॥ जयाचें आकारें विण असणें ॥ जेथें जन्म ना निमणें ॥
जें अवघें चि आवघेपणें ॥ देखत असे ॥ ८६ ॥ जें गगनाहुनि जुनें ॥ जें परिमा णा

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(12)

॥गीताज्ञा० ॥६॥ हुनि सानें ॥ जयाचेनि सन्निधानें ॥ विश्व चळे ॥ ८७ ॥ जें सर्वातें ययां विये ॥ हें सर्व ॥अध्या०
जेणें जि[illegible]ये ॥ हेतु जया [illegible]सी बिहे ॥ अचिंत्य जें ॥ ८८ ॥ देखें वो ळंबा यिंगळ न च ॥८॥
रे ॥ तैसें तिमिर जेथें न शिरे ॥ जें देहा चिया आंधारें ॥ चर्मचक्षुसी ॥ ८९ ॥ सुसडं[illegible]स
र्य किरणाचा रश्मीसी ॥ जो नित्य उदय ज्ञानियांसी ॥ अस्तमानाचें जयासी ॥ आ
उनावं नाहीं ॥ ९० ॥ तया अवृगणपा यां ब्रह्मातें ॥ जया प्रयाणकाळें प्राप्तें ॥ जो थिरा
वले निश्चित्तें ॥ जाणे निस्मरे ॥ ९१ ॥ श्लोक ॥ प्रयाणकाळे मनसाचलेन भक्त्या
युक्तो योगबळेन चैव ॥ भ्रुवोर्मध्ये प्राणमावेश्य सम्यक् स तं परं पुरुष
मुपैति दिव्यं ॥ १० ॥ टिका ॥ बाहेरि पद्मासन रचुनी ॥ उत्तराभिमुख बैसोनि ॥ न
जिवीं सुख सुनी ॥ कर्मयोगाचें ॥ ९२ ॥ आंत मीनलेनि मनो धर्में ॥ स्वरूपप्राप्ति
चेनि प्रेमें ॥ आपें आप संभ्रमें ॥ मिळावया ॥ ९३ ॥ आकळलेनि योगें ॥ मध्यमाम
॥१२३॥ ध्यमार्गें ॥ अग्निस्थाना नीगोनि निगो ॥ ब्रह्मरंध्रा ॥ ९४ ॥ तेथें अचेतना चित्ताचा सां

घात ॥ अहाच वाणा दिसे मोडत ॥ तेथें प्राण गगनाआंत ॥ संचरे कां ॥ ९५ ॥ परि
मनाचेनि धैर्यें धरिला ॥ वरि भक्ती चिया भावना भरला ॥ योगबळें आवरला ॥
सज्ज होउनि ॥ ९६ ॥ तो जडाजडातें विवरित ॥ भ्रूलता माजि विचरत ॥ जैसा घंटानाद
दळ यस्छ ॥ घंटेचि माजि ॥ ९७ ॥ जैसा झांकिला येघटिचा दिवा ॥ नेणिजे कायजा
हाला केव्हां ॥ ययापरी जो पांडवा ॥ देह ठेवी ॥ ९८ ॥ तो केवळ परब्रह्म ॥ जया परमपु
रुषऐसें नाम ॥ तो माझें निजधाम ॥ होउनि ठाके ॥ ९९ ॥ श्लोक ॥ यदक्षरं वेदविदो
वदंति विशंति यद्यतयो वीतरागाः ॥ यदिच्छंतो ब्रह्मचर्यं चरंति तत्ते पदं संग्रहेण
प्रवक्ष्ये ॥ ११ ॥ सकळां जाणणा यों सिलेपणीं ॥ तयें जाणिवेची जे खाणी ॥ तया ज्ञा
नियां चिये आयणी ॥ जयातें अक्षर म्हणिजे ॥ १०० ॥ जें चंडवातें ही न मोडे ॥ तें गग
न चि कीं फुडें ॥ वांचूनि होयील जरि मेहुडें ॥ तरि विरैल केंचें ॥ १ ॥ ते विजाणणायां
जें आकळलें ॥ तें जाणवलेपणें चि उमाणलें ॥ मग नेणवे चि तयातें म्हणित

(१५)

॥गीता०॥ ॐअक्षरसहाजें ॥२॥ म्हणे निर्वेद विद् नर ॥ जयातें म्हणती अक्षर ॥ जेंप्रकृतिसि ॥अध्या०
॥८॥ हीपर ॥ परमात्मस्वरूप ॥३॥ आणि विषयांचें विष उलंडुनि ॥ जेंसर्वेंद्रियां प्रायश्चि ॥८॥
त्तदेउनी ॥ अहाति देहाचया बैसोनि ॥ झाडातळीं ॥४॥ तेरिया परी विरक्त ॥ जयां
चीनिरंतर वाटपाहत ॥ निष्कामासि अभिप्रीत ॥ सर्वदाजे ॥५॥ जयां धियाआव
डी ॥ नगणित ब्रह्मचर्याचीसांकडी ॥ निष्ठुरें होउनि बापुडीं ॥ इंद्रियें करिती ॥६॥
ऐसें जेंपद ॥ दुर्लक्ष आणि अगाध ॥ जयाचिये थडिये वेद ॥ चुबुकळे ॥७॥ तें ते
पुरुष होती ॥ जे इयापरी उयाजाती ॥ तरि पार्था हे चि स्थिती ॥ येकवेळसांघों ॥८॥
तेथें अर्जुनें म्हणीतलें स्वामी ॥ हें चि म्हणत होतों जी मी ॥ तवं सहजें कृपा केली तुम्हीं ॥
तरि सांगावें ॥९॥ परि बोलावें तें अति सोहोपें ॥ येथें म्हणितलें त्रिभुवनैकदीपें ॥ तुज
॥१ २४॥ कायी येणें साक्षेपें ॥ सांघों नि तें आयिक ॥१०॥ श्लोक ॥ सर्वद्वाराणि संयम्य मनोहृ
घा१ दि निरुध्य च ॥ मूर्ध्न्याधायात्मनः प्राणमास्थितो योगधारणां ॥१२॥ टिका ॥

॥८॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan project

[illegible]मना यिया बाहीरी ली कडे । ययाबयाची [illegible]री झोंबि मोडे । जें हृदयाचा डोहीं
बुडे तेसें कीजे ।।१११।। परि हें तरीचि घडे । जरि सयमान्चीं अखंडे । सर्वद्वारीं क-
डें कळासती ।।१२ तरि सहाजें मन कोंडलें । हृदयीं चि असेल उगलें । जैसें करचर-
णी मोडलें । परिचरू न सडे ।।१३ तैसें चित्त राहिलयी पांडवा । प्राणाचा प्रणव क-
वा । मग तो ध्यान यत्तिपंथें आणाव[illegible] ।।१४ ते थें आकाशीं मिळे न मिळे ।
तैसा धराचा साधन बळें । जवं मात्रात्रयाचें मावळे । अर्ध बिंब ।।१५ श्लोक ।
ॐमित्येकाक्षरं ब्रह्म व्याहरन्मामनुस्मरन् । यः प्रयाति त्यजन्देहं स याति प-
रमां गतिं ।।१३।। तवं वरि तो सामिरु । निराळीं कीजे स्थिरु । मग लग्नी जे रिवों-
कारु । बिंबि विलासे ।।१६ तैसें ॐ हें स्मरतां सरे । आणि तेथें चि प्राणा पुरे । मग पुरा
वातीत उरे । पूर्णघन जें ।।१७।। म्हणौनि प्रणवैक नाम । हें चि येकाक्षर ब्रह्म । जो मासें
स्वरूप परम । स्मरत सातां ।।१८ ययापरि जो त्यजि देहातें । तो नि[illegible] माते मातें ।

॥गीता०॥ ॥८॥ जयापावणेयां परौत्तें ॥ आणीक नाहीं ॥ १९ ॥ श्लोक ॥ अनन्यचेताः सततं यो मां ॥अध्या०
स्मरति नित्यशः ॥ तस्याहं सुलभः पार्थ नित्ययुक्तस्य योगिनः ॥ १४ ॥ टिका ॥ ॥८॥
येथ अर्जुना जरि विपायें ॥ बुद्धी कल्पनेची झोंप हायें ॥ तरि अभेद बोध जाय ॥ स्व
प्नीं पडिजे ॥ १२० ॥ येथें अर्जुना जरि गियायें तुझा जिवीं हा नजाय ॥ नाहें स्मरण ऐसें
मग होय ॥ काय से वरि अंती ॥ २१ ॥ इंद्रियांचा नथाउ पडिलेयां ॥ जिविताचें सुख
बुडालेयां ॥ आंत बाहेर उघडलेयां ॥ मरण चिन्हें ॥ २२ ॥ ते केव्हां बैसावें चि कवणें ॥
मग कवण निरुंधी करणें ॥ तेथें काह्याचें नि अंतःकरणें ॥ प्रणव स्मरावा ॥ २३ ॥
तरि अगा ययाध्वनी ॥ म्हणें धारादशा हा मनीं ॥ पैं सेविला मी चि निदानीं ॥ सेव
क हायें ॥ २४ ॥ जे विषयांसि तिळांजुळी देउनी ॥ प्रवृत्तिवरि निगद वाउनी ॥ मातें
हृदयीं सूनीं ॥ भोगिताती ॥ १२५ ॥ ऐसें निरंतर येक वाटले ॥ अंतःकरणें मज लि
॥१२५॥ गटले ॥ ते मीं चि होउनी आंतले ॥ उपाशिती ॥ २६ ॥ परि भोगितयाआणुका ॥ ॥८॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

भेटणें नाहीं क्षुधादिकीं ॥ तेथें चक्षुरादि इंद्रियां रंकीं ॥ कवण पाड ॥ २७ ॥ तयां देहा
वसान जैं पावे ॥ तैं तिहीं मातें स्मरावें ॥ मग म्यां जरि पावावें ॥ तरि उपेक्षितें
इसि ॥ १२८ ॥ पैं रंक येक आडलेपणें ॥ काकुलती धावा धावा गा म्हणे ॥ तरि तया
चिये गळां ति धावणें ॥ न घडे कायी ॥ २९ ॥ आणि भक्तांही तेंचि दशा ॥ तरि भक्ती
चा सोसतो का इसा ॥ म्हणोनि हा ध्वनि ऐसा ॥ न चाखावा ॥ १३० ॥ तिहीं जेवेळीं
स्मरावा ॥ तेव्हेळीं स्मरिला कीं गा पांडवा ॥ तो भार जिवा ॥ साहवेचि ना ॥ ३१ ॥ तें
रिणपण देखोनि आंगीं ॥ मीं आपुलीया उत्तीर्णत्वा लागीं ॥ भक्तांचा तनुत्यागीं ॥
परिचर्या करीं ॥ ३२ ॥ ययादेह वैकल्याचा वारा ॥ जरि लागेल त्या सुकुमारा ॥
म्हणोनि आत्मप्रभावाचा पांजरा ॥ सुयें तयां तें ॥ ३३ ॥ वरि आपुलेया स्मरणाची
उपायिली ॥ हिंव ऐसी करीं साउली ॥ ऐसें नित्य बुद्धि संचली ॥ नित्यासि आणीं ॥ ३४ ॥
म्हणोनि देहांतिचें जें सांकडें ॥ तें मा सयां ये कहीं न पडे ॥ मीं आपुलेयां तें आपुली

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

येकडे ॥ सुखें विश्वाणी ॥ ३५ ॥ वरिचील देहाची गतं सांडीफेडुनि ॥ आहाच अहंकाराचे
रजसांडूनी ॥ शुद्ध वासनोचि निवडुनी ॥ आपणयें मेळवी ॥ ३६ ॥ आणित यां तें तरी द
हीं ॥ धिशेषें येकवं किचा गावनाहीं ॥ म्हणोनि भ्रमे रन कारितो काहीं ॥ वियोग ऐसें ना
वडे ॥ ३७ ॥ नातरि देहांतीची व्यथा वें ॥ मग आपणपेंया तयातें न्यावें ॥ हें हीं नाहीं
जें स्वभावें ॥ ते आधींचि मिनले ॥ ३८ ॥ परि शरीराचा सलिलीं ॥ असते पण हे सांड
ली ॥ वांचूनि चंद्रिका तें ठेविली ॥ चंद्रींचि आहे ॥ ३९ ॥ ऐसे नित्ययुक्त ॥ तयांसि फ६
मीं सुलभ संतत ॥ म्हणोनि देहांतीं निश्चित ॥ मीचि होती ॥ १४० ॥ मामुपेत्य पुन
र्जन्म दुःखालयमशाश्वतं ॥ नाप्नुवन्ति महात्मानः संसिद्धिं परमां गताः ॥

॥ १५ ॥ टिका ॥ मग क्लेशतरुची वाडी ॥ तापत्रयाग्निची साडी ॥ जें देह मृत्यु का
गासिकुर वंडी ॥ सांडिली आहे ॥ ४१ ॥ जें दैन्याचें दुभतें ॥ जें महाभयाचें वाढतें ॥ जं
॥ १२६ ॥ सकळ दुःखाचें पुरतें ॥ भांडवलग ॥ ४२ ॥ जें दुर्मतीचें मूळ ॥ जें कुकर्माचें फळ ॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

व्यामोहाचें केवळ ॥ स्वरूप परि ॥ १४३ ॥ जें संसाराचें बैसणें ॥ जें विकाराचें उध्या
णें ॥ जें सकळ रोगासि भाणें ॥ वाढिलें आहे ॥ ४४ ॥ जें काळाचा रिचउ सिद ॥ जें
व३ द्रोच्या आंगवठा ॥ जन्ममरणाचा सोटा ॥ स्वभावें जो ॥ ४५ ॥ जें भुली चें भरिवं ॥ जें
कल्पाचें बोतिवं ॥ किं बहुना जें पेलें ॥ विंचुवाचें ॥ ४६ ॥ जें व्याघ्राचें क्षेत्र ॥ जें पण्यांग
नेचें मैत्र ॥ जें विषय व्याळ यंत्र ॥ संपूजित ॥ ४७ ॥ जें लांवेचा कळवळा ॥ निवाळे याचि
षोदकाचा गुळाळा ॥ जें विश्वास आला ॥ सवें चोराचा ॥ ४८ ॥ जें कोढियाचें खेंव ॥
२५ जें काळसर्पाचें मार्दव ॥ जें गोरिचें स्वर ॥ गायनजें ॥ ४९ ॥ जें वैरियांचा पाहु
णेर ॥ जें दुर्जनाचा आदर ॥ हें असो जें सागर ॥ अनर्थाचा ॥ १५० ॥ जें स्वप्नें देखि
लें स्वप्न ॥ जें मृगजळें सांसिनलें वन ॥ जें धुम्ररजाचें गगन ॥ वोळलें आहे ॥ ५१ ॥
ऐसें जें हें शरीर ॥ तें तें न पवतीच पुडती नर ॥ जें होउनियां गेले अपार ॥ स्वरूप माझें ॥ ५२ ॥
॥ श्लोक ॥ आब्रह्मभुवनांल्लोकाः पुनरावर्त्तिनोर्जुन ॥ मामुपेत्य तु कौंतेय पुनर्जन्म न विद्यते ॥ १६ ॥ टिका

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai
राजवाडे संशोधन मंडळ धुळे ग्रंथालय

॥गीता० येऱ्हवीं ब्रह्मपदाचियें आडसें । न चुकती पुनरावृत्तिचें वळसें । परि निवटलेया चें जै ॥अध्या०
॥१०॥ सें न दुखे पोट ॥९३॥ ना तरि चेयिलया नंतरें । न बुडिजे स्वप्नीचेनि महापुरें । तेवि ॥८॥
मातें पावले ते संसारें । लिंपजती ना ॥९४॥ श्लोक ॥ सहस्त्रयुगपर्यंतमहर्यद्ब्र
ह्मणोविदु: ॥ रात्रिंयुगसहस्त्रांतां तेहोरात्रविदोजना: ॥१७॥ टिका ॥
येऱ्हवीं जगदाकाराचें सिरें । जें चिरस्थायियांचिये धुरे । ब्रह्मभुवना गा चवरें । लो
काचळांचें ॥९५॥ जिये गांविचा पाहार दिवस वेंचे । येक ब्रह्म मरे इंद्राचें आयुष्य न धरे ॥
विखौनि पांचि उगी येक सरी ॥ चौदांजणांची ॥९६॥ जें चौकडियां सहस्त्र जाय ॥
तें गयें गय विळ होय । आणि तैसींचि सहस्त्रें सरियें पाहे । राति जेथें ॥९७॥ येवडें
अहोरात्र जेथिंचें । तें न लोटिती चिजे भाग्याचि । देखती ते स्वर्गिंचे । चिरंजिवी ॥९८॥
येरां सुरगणाची नवायी । विशेष सांघावी येथें कायी । मुदल इंद्राची दशा पाहीं ॥
॥१२७॥ जे दिवसाचे चौदा ॥९९॥ श्लोक ॥ अव्यक्ताद्व्यक्तयः सर्वा: प्रभवंत्यहरागमे ॥ ॥१०॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and eGangotri

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com